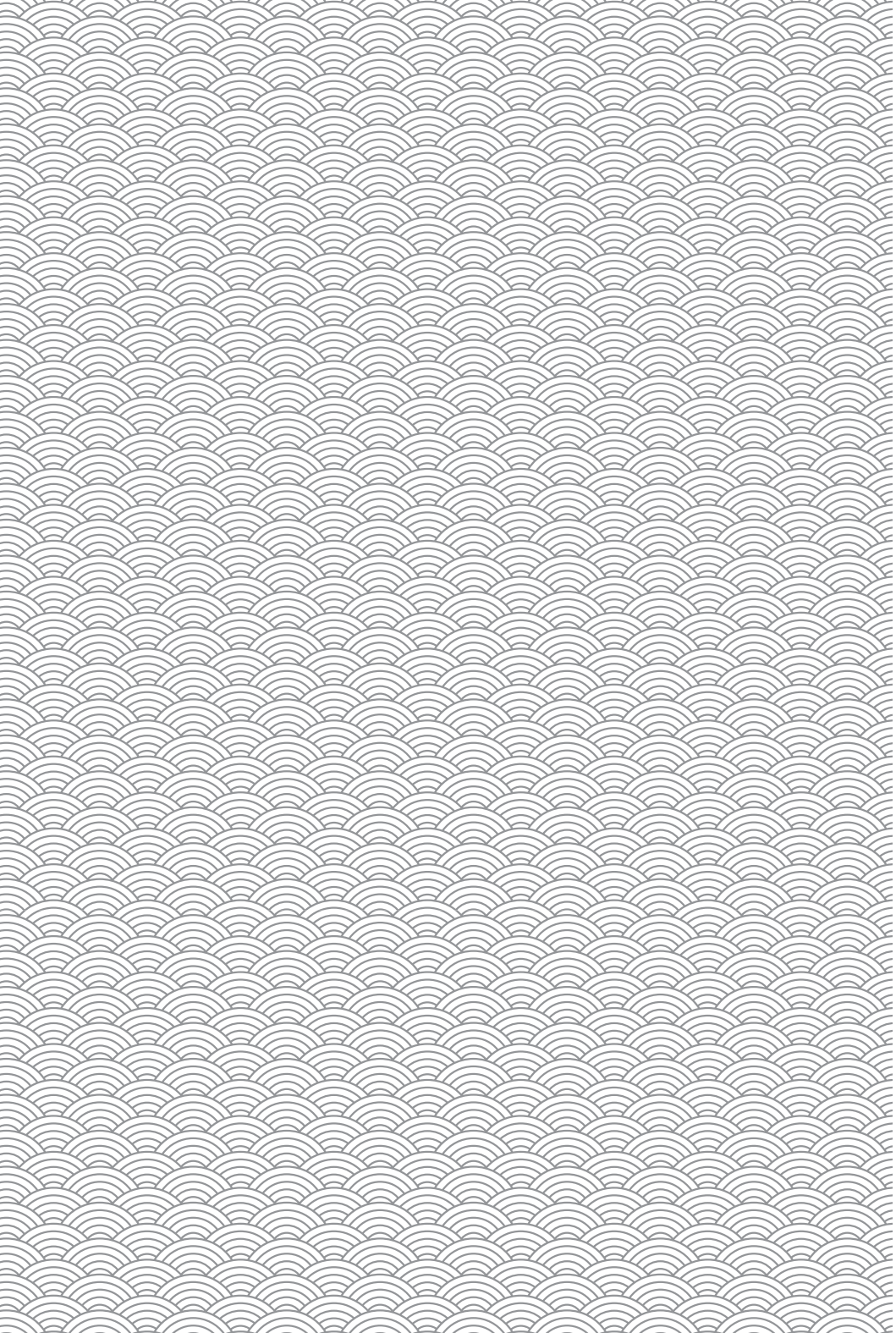

LA SEVA GENERACIÓ ERA LA PRIMERA
SENSE MEMÒRIA DE TIANANMEN,
UNA GENERACIÓ DE FILLS ÚNICS
EN UN PAÍS QUE CREIXIA TAN
DE PRESSA COM ELLS MATEIXOS;
CRIATURES EN UN PRESENT ACCELERAT
I HEREUS D'UN FUTUR INCERT.

SENYALS DE LLUM

[#PERIODISME](#)

SENYALS DE LLUM

LA JOVE GENERACIÓ
QUE CONSTRUEIX LA NOVA XINA
ALEC ASH

Traducció d'Octavi Gil Pujol

Original title: *Wish Lanterns*
Copyright: © 2016 by Alec Ash
All rights reserved including the rights of reproduction
in whole or in part in any form.

Senyals de llum

© de la traducció: Octavi Gil Pujol, 2020
© de la fotografia de la pàgina 370: Lu Ran, 2016
@ de la resta de fotografies: Christopher Cherry, 2016
© d'aquesta edició: Edicions Saldonar, 2020

Primera edició: febrer del 2020

Publicat per Edicions Saldonar
Alfambra, 16, 5è 2a
08034 Barcelona
edicions@saldonar.com
www.saldonar.com

Edició i producció: Francesc Gil-Lluch
Disseny i maquetació: Octavi Gil Pujol
Impressió: Black Print
Distribució: UDL

Thema: JB, JH, JP
ISBN: 978-84-17611-26-2
Dipòsit legal: B. 24445-2019

Imprès a Catalunya · *Printed in Catalonia*

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Tots els drets reservats. No es pot reproduir cap part d'aquest llibre,
per qualsevol mitjà, sense el permís d'Edicions Saldonar.

TAULA

Nota sobre els noms	13
Els sis	15
Xiaoxiao	19, 102, 174, 253
Dahai	27, 92, 156, 205, 244
Fred	35, 80, 136, 225, 295, 335
Snail	45, 72, 128, 165, 216, 262, 318
Lucifer	54, 111, 146, 194, 234, 285, 327
Mia	64, 120, 184, 273, 346
Dahai i Xiaoxiao	306, 355
Nota final de l'autor	373
Agraiments	377

Al meu pare

NOTA SOBRE ELS NOMS

En aquest llibre segueixo les vides de sis joves xinesos nascuts entre el 1985 i el 1990. Explico les seves històries des de la infantesa fins a les acaballes de la vintena. Per referir-me als que tenen noms anglesos, els utilitzo per la seva proximitat; Dahai i Xiaoxiao no en tenen, així que adopto els seus sobrenoms xinesos, que és com els coneixen els seus amics. Pel que fa a Fred, agafo el seu nom anglès, que també serveix com a pseudònim, i els detalls sobre la seva família els he deixat fora de la història a petició d'ella mateixa per protegir la posició del seu pare com a funcionari del Partit Comunista.

Pel que fa als altres noms i paraules xineses, utilitzo el pinyin, el sistema de romanització del xinès que fa servir l'alfabet llatí. Procuo emprar mots amb un equivalent senzill en anglès quan és possible, però per als termes més habituals o interessants també recorro al xinès. Alguns trucs per a la pronúncia d'aquestes paraules: *x* es pronuncia 'sh', *q* és 'tx', *c* és 'ts', *z* és 'dz', *zh* és 'dj' i les jotes són fortes.

Les expressions entre cometes simples expressen el significat dels termes estrangers, si no s'indica el contrari. Sempre que es parla de diners s'utilitzen els iuans (CNY), el tipus de canvi del qual era d'entre vuit i deu iuans per euro durant la major part del període tractat, els anys d'infantesa i primera adolescència del segle XXI.

- DAHAI (Yu Hai). Fill de militar, internauta, perdedor amb estil propi; nascut el 1985 a la província de Hubei.
- XIAOXIAO (Liu Xiao). Propietària d'un petit negoci, somiadora; nascuda el 1985 a la província de Heilongjiang.
- FRED (anònima). Filla d'un funcionari del Partit Comunista, doctora, patriota; nascuda el 1985 a la província de Hainan.
- SNAIL (Miao Lin). Noi de camp, addicte als videojocs en línia; nascut el 1987 a la província d'Anhui.
- LUCIFER (Li Yan). Cantant, aspirant a estrella internacional; nascut el 1989 a la província de Hebei.
- MIA (Kong Xiaorui). Estilista, skinhead reformada; nascuda el 1990 a la província de Xinjiang.

Havia passat una dècada des que Dahai havia enterrat el seu diari.

La llibreta de cuir reposava en la terra seca de sota un pi, al cim de la muntanya de darrere la seva casa de la infància. Tenia divuit anys quan la va deixar allà, en una capsa fosca de fusta de teica que utilitzava per guardar-hi fulles de te, juntament amb un paquet de cigarrets i unes quantes fotografies velles.

Nascut el 1985, era fill de la nova Xina. La seva generació era la primera sense memòria de Tiananmen, una generació de fills únics en un país que creixia tan de pressa com ells mateixos; criatures en un present accelerat i hereus d'un futur incert. Al diari, Dahai havia escrit sobre preocupacions, desitjos, somnis fràgils..., però, per damunt de tot, sobre una noia.

La calor de maig s'esvaïa a mesura que s'apropava al cim. Quin arbre era? Va treure una pala de color verd militar i la va clavar a la terra, esperant sentir l'impacte sec contra la fusta. Alguns paletes que reconstruïen una

pagoda li feien fotografies mentre es burlaven d'ell, que foradava aquí i allà, deixant el paisatge com un colador.

Dahai els ignorava. Ja tenia gairebé trenta anys, estava casat i cavava pels seus anys de joventut.

La fruita venia de tota la Xina. Pomes de Xinjiang, peres de Hebei, mandarines de Zhejiang i Fujian, de tant en tant també alguna pitahaya de l'illa de Hainan, al sud, i manats de plàtans. A l'extrem nord del país, on no creixia la fruita, camions de tretze metres de llarg duien el regal de la terra fins a la porta de la botiga de fruita a l'engròs que els pares de Xiaoxiao regentaven.

Allà, al nord de la muralla, l'hivern alça la pell dels llits. Si es compara el mapa de la Xina amb un gall, el tros damunt de Pequín, que abans es coneixia com la Manxúria i que en xinès s'anomena senzillament «el nord-est», en seria el cap. Des de la cresta es poden veure l'aurora boreal i el sol de mitjanit, i les temperatures baixen fins als quaranta graus negatius. La neu arriba fins a la cintura, i encara s'hi troben alguns tigres siberians solitaris que creuen des de Rússia sense els visats corresponents.

La província de Heilongjiang rep el seu nom del riu del Drac Negre, que serpenteja al llarg de la frontera amb Rússia. A quatre hores en tren des de la capital de la provín-

cia, encerclada per Mongòlia Interior a l'oest i per Sibèria al nord, es troba la ciutat de Nehe. Allà les files de blocs d'apartaments idèntics encara estan en construcció, com si la ciutat hagués florit espontàniament de la tundra. Si no fos per un riu gelat per damunt del qual es pot fer passar un camió a l'hivern, es tractaria d'una petita ciutat xinesa de mig milió d'habitants com qualsevol altra. És allà on va néixer Liu Xiao el 4 de setembre de 1985.

Una llevadora va assistir al part damunt del llit dels pares. Durant la primera hora Xiaoxiao no va deixar anar ni un plor. Tenia tothom preocupat, però quan va arrançar a bramar com una mala cosa l'únic que desitjaven era que callés per sempre. Als set anys li van foradar les orelles amb una agulla i fil vermell, una antiga tradició xinesa per donar salut i bona sort a l'infant. També van ser set els dies que van tardar els seus pares a donar-li un nom després de fullejar un diccionari gruixut per trobar un caràcter que els agradés. Al final, es van decidir per *xiao*, que significa 'cel' o 'núvols' i que forma part d'una frase feta que parla d'un so que ressona amb força pels cels —com els seus primers crits—. En un altre to, la mateixa paraula significa 'menut', així que des de ben d'hora la van anomenar Xiaoxiao, petita Xiao.

Xiaoxiao era una noia i, si es casava, el seu fill no perpetuaria el seu cognom, Liu. La política del fill únic, implementada el 1979 no gaire després que Deng Xiaoping iniciés l'era reformista de la Xina, significava que els seus pares no podien tenir-ne cap altre legalment. Tot i això, les famílies encara estaven digerint aquesta idea, es-

pecialment a les zones més allunyades dels nuclis urbans, i la llei no havia acabat de quallar. Els pares de Xiaoxiao van esperar quatre anys fins que ell va deixar la feina, on treballava sota una vigilància estricta, i van tenir un segon fill, un nen. Se'n van sortir sense haver de pagar la forta multa corresponent.

Carregats amb tots els somnis i esperances que els seus pares no van poder materialitzar en la seva joventut durant els anys de Mao, els fills únics de després dels anys vuitanta viuen infanteses caracteritzades per la sobreprotecció, que arriba a extrems còmics. Se'ls posa drets després de cada caiguda i, per si de cas, se'ls embolica amb més capes de paper bombolla que un gerro de porcellana durant un trasllat. Quan les atencions de dues parelles d'avis entren en joc, el consentiment es transforma en sufocació. Durant el primer hivern de Xiaoxiao, només se la podia veure de forma ocasional i soterrada en un munt de granotes tèrmiques, amb les galtes de conjunt amb el seu anorac de color carmesí.

Xiaoxiao va viure amb els avis materns fins als set anys, en un poblet rural situat a dues hores en cotxe de Nehe. Tenien porcs, oques, ànecs, pollastres, un gos i un únic llit, que consistia en una plataforma de terra aglomerada sobre una estufa de carbó anomenada *kang*. Allí dormien l'avi, l'àvia i Xiaoxiao, arraulits en l'escalfor compartida. Havien enganxat pàgines de diari a les parets i al sostre —els titulars sobre la gira de Deng Xiaoping pel sud a principis dels anys noranta van servir un millor propòsit com a aïllants barats—. L'únic passatemp

de què Xiaoxiao podia disfrutar era escoltar els contes tradicionals que s'explicaven a la ràdio asseguda a la falda de l'àvia.

A la Xina, és habitual que els avis cuidin la canalla mentre el pare i la mare treballen de sol a sol en ciutats atapeïdes per dur diners a casa. Desenes de milions d'aquests nens dels anys vuitanta van créixer en situacions d'aquest estil, al poble i amb els pares a la ciutat, treballant, lluny d'ells. Se'ls anomena els *nens que han deixat enrere*. Independentment de quines siguin les circumstàncies, créixer sense els pares deixa marca. La mare de Xiaoxiao recordava apenada una ocasió en què va visitar la seva filla després de passar mig any treballant a Nehe i, quan s'hi va acostar per abraçar-la, va veure com Xiaoxiao corria a amagar-se rere la falda de l'àvia. No la reconeixia.

Al cap de poc temps, Xiaoxiao va tornar a viure amb els pares, al pis on havia nascut. Ben a prop, als afores, el majorista de fruita hi tenia el magatzem, que feia olor de poma. Li agradava anar-hi a jugar, entre les piles de caixes que s'enfilaven fins al sostre i formaven passadissos que s'anaven fent més i més estrets a mesura que arribaven noves mercaderies. Al principi va assumir que els camions que anaven i venien eren de prop de la zona, potser del poble dels avis, fins que el pare li va mostrar en un mapa de la Xina alguns dels llocs d'on provenia la fruita, i ella no els va mirar mai més amb els mateixos ulls.

Durant els seus primers anys a l'escola, a mesura que aprenia a llegir i escriure els milers de caràcters necessaris per dominar el xinès, Xiaoxiao va relacionar de mica

en mica els noms que llegia en les caixes de fruita amb diferents localitats del mapa. Interrogava la mare sobre aquests llocs exòtics, i ella, que mai havia viatjat més enllà de Pequín, li recitava els estereotips pertinents en cada cas. Magranes dolces de Xinjiang? La terra dels dàtils i els deserts. Pomes bulboses de Henan? La gent d'allà són estafadors. Durians pudents de Guangdong? Es mengen qualsevol cosa que bellugui, allà baix.

Com que a Nehe no hi havia res a fer, a Xiaoxiao les terres llunyanes li resultaven fascinants. La ciutat encara era petita als anys noranta. Hi havia pocs cotxes al carrer i un únic semàfor a la intersecció del centre, anomenat carrer central. El refresc de cola bullit era d'allò més popular entre els adolescents —i encara ho és avui dia—, begut directament de la tetera. Els joves una mica més grans preferien *baijiu*, un licor fort destil·lat del sorgo o l'arròs que els permetia guanyar-se la reputació de bevedors formidables de sang calenta, un honor amb què la gent del nord-est es vanagloria. A Heilongjiang, al ple de l'hivern, l'únic que es pot fer és beure i barallar-se.

Xiaoxiao preferia els dolços, no obstant. A la vora de l'escola hi havia una botiga que en venia: torró de cacauet, caramels White Rabbit, caramels embolicats amb paper de cel·lofana amb el dibuix d'un home amb posat seriós, pols dolça *tiaotiaotang* que coïa damunt la llengua... Tenia tres nines de plàstic i ella mateixa els feia la roba —bruses brillants, barrets amb granadura o vestits de núvia— tal com li havien ensenyat les seves tietes, que eren modistes. Una de les nines tenia els cabells rossos i els

ulls blaus, una imitació maldestra d'una Barbie que ella anomenava nena del mar. Les tres nines eren millors amigues, és clar, i se n'anaven juntes de vacances als deserts de Xinjiang, a Henan, on és ple d'estafadors, o a Guangdong, on la gent es menja qualsevol cosa que bellugui.

L'Any Nou xinès, també anomenat Festa de la Primavera, era l'època de l'any preferida de Xiaoxiao: quinze dies de celebracions i banquets que assenyalen el primer mes del calendari lunar i que comencen amb un gran àpat familiar la nit de Cap d'Any, seguit de dies de menjar sobres i reactivar relacions amb parents llunyans. Com els altres nens, a Xiaoxiao li donaven sobres vermells decorats que contenien «diners de la sort», unes propinetes. Al parc central de la ciutat s'hi feien focs artificials i es llançaven petards sobre el gel, que espetegaven amb un marge de temps just per lliscar enrere abans del bum esperat. A l'última nit de les celebracions, el Festival dels Fanals, Xiaoxiao mirava embadalida com els fanalets de paper s'enlairaven i s'allunyaven en el cel, fent senyals de llum.

La televisió també omplia una part important de les vacances. A ella li agradaven les sèries xineses de dibuixos animats *El club del drac petit* i *El cap de policia gat negre*, la japonesa *Doraemon* —'gat robot' en xinès— i *Tom i Jerry*. El seu programa preferit era *Viatge a l'oest*, una sèrie basada en la novel·la homònima de la dinastia Ming sobre les aventures d'un monjo, un dimoni aquàtic, un monstre porc i un rei mico que peregrinen a l'Índia per trobar uns textos sagrats. Malgrat el seu vestuari carrincló i uns efectes especials ridículs —mestres taoistes

voladors amb celles blanques tan llargues com les seves barbes, armes màgiques animades que espurnejaven a la pantalla...—, la sèrie va ser un èxit rotund, fins al punt que encara avui en dia s'emet cada any.

Tot va canviar quan Xiaoxiao va arribar a la secundària. Es van acabar les nines, les llargues hores davant la televisió i el magatzem de fruita on havia jugat sempre. Tot plegat va ser tan sobtat que Xiaoxiao recorda haver pensat que l'estaven castigant per alguna raó que no acabava d'aclarir. D'un dia per l'altre, les atencions desmesurades a què estava acostumada es van transformar en l'autèntic llegat de la generació del fill únic: estudi i feina constants i aclaparadors. Els primers anys de la infància són temps de protecció, però el conte de fades col·lapsa tan aviat com s'és capaç de fer colzes durant dotze hores cada dia. «El coneixement canvia el destí», deia la mare de Xiaoxiao mentre sopaven; era una dita de la família.

L'escola començava a les set. A mig matí, tots els nens de la Xina compartien un mateix ritual: els exercicis oculars. Durant vint minuts, tota la classe, de trenta o més estudiants, es fregaven els ulls amb els polzes a l'uníson, i també els costats del nas i del cap. Se suposava que aquests exercicis prevenien l'aparició de miopia, causada per les hores de lectura que els nens tenien per davant.

A classe, els professors admetien únicament el silenci i l'atenció per part dels alumnes. Geografia, matemàtiques, ciències, història, xinès, música i art; la topografia de les trenta-quatre províncies, municipalitats, regions autònomes i zones administratives especials de la Xina —trenta-

tres, si no es compta Taiwan—; invents xinesos i invasions estrangeres, història antiga i llegendes. El coneixement canvia el destí. A la classe d'anglès, els llibres de text de tot el país utilitzaven els mateixos personatges d'un noi i una noia, Li Lei i Han Meimei, per explicar la gramàtica a través de diàlegs forçats i gens naturals. Aquests personatges, juntament amb els seus amics estrangers Lucy i Lily, l'ocell Polly i un mico anomenat Mico, són la raó per la qual, en preguntar a un nen xinès «Com va?», la resposta més probable és «Em va bé, gràcies, com et va a tu?».

A l'hora del pati, Xiaoxiao seia apartada dels altres nens, amb el cap a la lluna. El dia s'acabava a les set de la tarda, quan els estudiants a qui tocava netejar deixaven l'escola ben neta abans d'anar-se'n cap a casa. A Xiaoxiao li agradava observar el cel fosc del nord a través de les finestres de la classe mentre els treia la brutícia acumulada, i fantasiejava sobre tots aquells llocs llunyans d'on venien les mandarines, les pitahayes i els plàtans.